

مطالعه بقا و قدرت عفونت زایی ویروس SARS-CoV-2 بر روی مواد غذایی مختلف تحت تأثیر میدان های شعوری

* نویسنده مسئول: حسین کیوانی
ایمیل: Keyvanlab@yahoo.com

محمدعلی طاهری^۱، لاله امانی^۲، سیمین شریفی^۳، احمد خلیلی^۴، علی زمان وزیری^۵، حسین کیوانی^{۵*}

DOI:<https://doi.org/10.61450/joci.FA.v1i1.80>

۱. بخش تحقیق و توسعه ی ساینس فکت، مرکز تحقیقات کازمواینتل، انتاریو، کانادا
۲. گروه زیست شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. گروه بیوتکنولوژی دارویی، دانشکده ی داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
۴. مرکز تحقیقات زیست پزشکی سرطان، تهران، ایران
۵. گروه ویروس شناسی، دانشکده ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

چکیده

بیماری کروناویروس ۲۰۱۹ (COVID-19) مشکل جدی بهداشت عمومی در سطح جهانی است که ویروس SARS-CoV-2 آن را ایجاد کرده. عوامل درمانی بسیاری برای درمان COVID-19 پیشنهاد شده است. میدان های شعوری طاهری (TCFs) که محمدعلی طاهری آن ها را معرفی کرده، میدان های جدیدی هستند که نه ماده اند و نه انرژی. بنابراین، غیر قابل سنجش اند و نمی توان آن ها را به طور مستقیم مشاهده یا اندازه گیری کرد. با این حال، اثبات و اندازه گیری اثرات این میدان ها از طریق آزمایش های علمی استاندارد امکان پذیر است. هدف از مطالعه ی حاضر، بررسی اثرات میدان های شعوری ۱، ۲ و ۳ بر عفونت زایی ویروس کرونا در نان، لبنیات، گوشت و میوه بوده است. از ارزیابی اثر سیتوپاتیک (CPE)، TCID₅₀ (۵۰٪ دوز عفونی کشت بافت) و real time RT-PCR برای بررسی اثر میدان های شعوری بر بقای ویروس و عفونت زایی آن در انواع گوناگون مواد غذایی استفاده شد. نتایج نشان داد میدان های شعوری باعث کاهش بقا و عفونت زایی SARS-COV-2 در انواع مواد غذایی شد. این نتایج شواهدی از اثربخشی میدان های شعوری را فراهم می کند. به نظر می رسد میدان های شعوری به عنوان مداخله ای کیفی، پتانسیل تحقیقات *in vivo* و مدیریت بالینی عفونت SARS-COV را دارند.

کلیدواژه ها: فرادمانی، میدان های شعوری طاهری، شعور(ط)، ویروس کرونا، COVID-19، مواد غذایی

تحت تاثیر میدان‌های شعوری قرار گرفتند. جزییات بیش‌تر در بخش ملاحظات مشترک این شماره ارائه شده است.

جداسازی و کشت ویروس و آماده‌سازی مواد غذایی

در این مطالعه، نمونه‌ها از بیماران مبتلا به ویروس کرونا با توجه به نتیجه آزمایش (Ct=10) real-time PCR از سوآب حفره‌ی نازوفارنکس در محیط انتقال ویروسی (VTM) جدا شدند. ویروس‌های SARS-CoV-2 در رده‌ی سلولی Vero در محیط کشت (DMEM (Gibco با ۱۰٪ سرم جنین گاوی (Gibco) کشت داده شدند و در دمای ۳۷ درجه‌ی سانتی‌گراد و ۵٪ CO₂ انکوبه شدند تا به confluency ۸۰٪ برسند. یک میلی‌لیتر از سوسپانسیون سلول Vero حاوی ویروس سانتریفیوژ شده با تیتراژ TCID₅₀=1×10⁶ و تعداد نسخه‌ی RNA 4×10⁶ استفاده شد. تمام آزمایش‌ها در آزمایشگاه ایمنی زیستی درجه‌ی سه انجام شد [۷]. برای هر نمونه سه‌بار تکرار در نظر گرفته شد. گروه‌های مواد غذایی به چهار گروه تقسیم شدند.

گروه ۱ (نان‌ها): در این مطالعه سه نوع نان ایرانی شامل سنگگ، لواش و بربری بر اساس بافت و ضخامت متفاوت آن‌ها استفاده شد. دلیل اصلی انتخاب این سه نوع نان این است که هر سه در ایران محبوب و به‌راحتی در دسترس‌اند. اجزای آن‌ها تقریباً یکسان است و بر توانایی ویروس برای زنده‌ماندن تاثیر نمی‌گذارد. پس از ریختن یک میلی‌لیتر از قطرات سوسپانسیون ویروس روی نان در زیر هود کلاس سه، مدت ۲۰ دقیقه برای نفوذ ویروس به بافت و خشک‌شدن قطرات روی نان صبر شد.

گروه ۲ (لبنیات): یک سی‌سی از سوسپانسیون ویروس به فرآورده‌های لبنی شامل شیر (پرچرب)، دوغ، خامه و ماست و بستنی اضافه شد.

گروه ۳ (گوشت): یک سی‌سی از سوسپانسیون ویروس به فرآورده‌های گوشتی شامل گوشت گاو، گوشت ماهی، سوسیس و همبرگر اضافه شد.

گروه ۴ (میوه): یک سی‌سی از سوسپانسیون ویروس به گوشتی میوه‌ها شامل سیب و نارنگی اضافه شد.

هر گروه شامل یک گروه کنترل و سه نمونه بود که تحت تاثیر میدان‌های شعوری قرار گرفتند. همه‌ی گروه‌ها به مدت دو ساعت در دمای اتاق انکوبه شدند. سپس نمونه‌های مواد غذایی در هاون با PBS خرد و در دور rpm4000 سانتریفیوژ شدند. در گام بعدی با استفاده از PEG-6000 با غلظت نهایی ۱۰٪ تغلیظ و بازیابی ویروس مطابق دستورالعمل زیرانجام شد.

دستورالعمل تغلیظ ویروس با استفاده از PEG-6000

رسوب پلی‌اتیلن‌گلیکول (PEG-6000) روش تغلیظ موثری است که احتمال شناسایی عوامل بیماری‌زای ویروسی را در نمونه‌های محیطی افزایش می‌دهد. ابتدا محلول حاوی ویروس

ویروس‌های کرونای انسانی نخستین بار در دهه‌ی ۱۹۶۰ در بیماران مبتلا به سرماخوردگی شناسایی شدند [۱]. آن‌ها خانواده‌ای از RNA های تک‌رشته‌ای‌اند که ویروس‌های پوشش‌دار هستند و بسیاری از گونه‌های جانوری و انسان را آلوده می‌کنند [۲]. میان RNA ویروس‌های شناخته‌شده، ویروس‌های کرونا بزرگ‌ترین ژنوم را دارند (۲۶/۴ تا ۳۱/۷ کیلو بایت) [۳]. ویروس SARS-CoV-2 باعث بیماری COVID-19 شده است که بیماری‌ای جدید است و می‌تواند سندرم تنفسی حاد ایجاد کند. انتقال SARS-CoV-2 از طریق قطره‌های موجود در سرفه، عطسه، تماس مستقیم دست با دست و غیره فرد بیمار و همچنین از طریق دهان، مدفوع، ادرار و بزاق و اسپرم امکان‌پذیر است [۴].

بر اساس یک مقاله‌ی مروری سیستماتیک و متاآنالیز بر COVID-19 تا ژوئیه‌ی سال ۲۰۲۰، IFR (نرخ مرگ‌ومیر ناشی از عفونت) در کل جمعیت ۰/۶۸٪ (۰/۸۲٪-۰/۵۳٪) بوده است [۵]. میزان زنده‌ماندن ویروس کرونا در خارج از بدن انسان و در محیط یکی از مهم‌ترین و جدی‌ترین بحث‌ها در جهان و بهداشت جهانی است که در آن عوامل مرتبط با اکوسیستم مانند دما، pH، اشیاء، غذا، مواد ضدعفونی‌کننده و غیره نقش مهمی دارند [۶]. اگرچه هیچ مدرکی مبنی بر ابتلای افراد به کووید-۱۹ از طریق غذا وجود ندارد [۷] اما فرضیه‌ای وجود دارد مبنی بر این‌که غذای آلوده ممکن است پتانسیل انتقال به مناطقی را داشته باشد که کووید-۱۹ در آن‌ها وجود ندارد [۸، ۹].

این مطالعه به بررسی اثرات میدان‌های شعوری (ط) بر مواد غذایی متنوع پرداخته است. میدان‌های شعوری (ط) ماهیت غیرفراکانسی دارند و نمی‌توان آن‌ها را به‌طور مستقیم اندازه‌گیری کرد اما این امکان وجود دارد که اثرات آن‌ها را در آزمایشگاه ثبت و به عملکرد آن‌ها در سطح زیستی پی برد. لازم به ذکر است اثر این میدان‌های شعوری از طریق اعلام‌کننده (فرادرمانگر) و با توجهی کوتاه و آبی آغاز می‌شود [۱۰]. این ویژگی محققان را بر آن داشته که با طراحی آزمایش‌های متنوع به تحقیق در این حوزه بپردازند. در تحقیقات قبلی، تاثیرات میدان‌های شعوری بر سلول سرطانی MCF7 [۱۱]، حافظه‌ی فضایی و رفتار اجتنابی یک مدل موش دارای بیماری آلزایمر [۱۲]، گیاه گندم [۱۳]، رشد جمعیت باکتریایی [۱۴] و فعالیت الکتریکی مغز در طول مدت انجام فرادمانی در میان جمعیت فرادمانگرها [۱۵] بررسی شده است.

در مطالعه‌ی حاضر، اثرات میدان‌های شعوری ۱، ۲ و ۳ به‌طور جداگانه بر عفونت‌زایی ویروس کرونا در غذاهای گوناگون شامل نان، لبنیات، گوشت و میوه مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها

روش استفاده از میدان‌های شعوری طاهری

نمونه‌های مورد مطالعه بر اساس دستورالعمل ارائه‌شده در وبسایت مدیریت تحقیقات در حوزه‌ی میدان‌های شعوری (ط)،

آنالیز آماری

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS (نسخه‌ی ۲۶) با سطح اطمینان ۹۵٪ برای تشخیص معناداری بین تیمارها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از آنالیز ANOVA برای تشخیص تفاوت‌های معنادار بین نمونه‌ها استفاده شد.

نتایج

همان‌طور که در جداول ۱ و ۲ نشان داده شده است، هر سه میدان شعوری تیترا، بقا و همچنین تعداد کپی RNA ویروس‌ها را کاهش دادند ($p < 0.05$). در گروه A (نان‌ها)، میدان‌های شعوری ۲ و ۳ موثرترین میدان‌های شعوری در حذف ویروس بودند و میدان‌های شعوری میان سه نوع نان، بیش‌ترین تاثیر را روی نان لواش داشتند. در گروه محصولات لبنی، بیش‌ترین تاثیر در دوغ مشاهده شد و هر سه میدان‌های شعوری ویروس را از بین بردند. در گروه گوشت، بیش‌ترین کاهش در عفونت‌زایی ویروس در سوسیس و همبرگر مشاهده شد. همه‌ی میدان‌های شعوری توانستند بقای ویروس را در محصولات سوسیس و همبرگر به‌طور قابل توجهی کاهش دهند. در سوسیس، ویروس تحت هر سه نوع میدان‌های شعوری ۱، ۲ و ۳ کاملاً غیرفعال شد. همین اثر را می‌توان در همبرگر تحت تاثیر میدان شعوری ۲ مشاهده کرد. میدان‌ها تاثیر کمی روی ماهی و گوشت گاو داشتند که این نشان‌دهنده‌ی نیاز به مطالعات بیش‌تر است. در گروه میوه‌ها، میدان‌های شعوری ۲ و ۳ ویروس موجود در نارنگی را از بین بردند. میدان شعوری ۲ ویروس را به‌طور کامل در سیب غیرفعال کرد.

به بشر استریل منتقل شد. در مرحله‌ی بعد، NaCl با هم‌زدن مغناطیسی ملایم و به آرامی تا رسیدن به غلظت نهایی ۲/۳٪ اضافه شد. سپس PEG-6000 به آرامی تا غلظت نهایی ۷٪ اضافه شد. هم‌زدن به مدت یک ساعت ادامه داشت و یک شب در چهار درجه‌ی سانتی‌گراد نگه‌داری شد. سپس به مدت ۱۵ دقیقه در ۱۶۰۰۰ سانتریفیوژ شد و پس از آن ماده‌ی رویی خارج شد. رسوب در ۱۵ میلی‌لیتر بافر کلریدسدیم-Tris-EDTA معلق شد. پس از یک دقیقه ورتکس، PEG از سوسپانسیون با سانتریفیوژ در ۱۳۰۰۰ به مدت پنج دقیقه برداشته شد و از مایع رویی برای مراحل بعدی استفاده شد. سپس در آخرین مرحله، مایعات به دست آمده از نمونه با فیلتر ۰/۲۲ میکرون فیلتر شد [۱۶].

ارزیابی تیترا ویروس و تعداد کپی RNA

۱۶۸ نمونه (برای هر نمونه با سه تکرار) به سلول‌های Vero اضافه و در پلیت ۹۶ خانه‌ای کشت داده شد. CPE و تغییرات سلولی هر ۲۴ ساعت مورد ارزیابی قرار گرفت. پس از شش روز TCID₅₀ مورد ارزیابی قرار گرفت [۱۷]. همچنین، ۴۰۰ میکرولیتر از محتوای هر چاهک برای استخراج RNA ارسال شد. RNA کل از طریق کیت Allprep DNA/RNA/ miRNA (Qiagen) با تیمار روی ستون DNAase استخراج شد. کیت سنتز cDNA برای سنتز cDNA مورد استفاده قرار گرفت و برای real time PCR بر اساس دستورالعمل استاندارد از کیت Biotechrabbit GmbH استفاده شد.

جدول ۱. تیترا ویروس کرونا در گروه‌های مورد مطالعه

گروه‌های مواد غذایی	نام مواد غذایی	تیترا ویروس کرونا				
		نمونه اولیه	گروه کنترل	میدان شعوری ۱	میدان شعوری ۲	میدان شعوری ۳
نان‌ها گروه ۱	سنگک	1×10^6	1×10^4	$1 \times 10^{3.5*}$	$1 \times 10^{2.7*}$	$1 \times 10^{3.2*}$
	لواش	1×10^6	1×10^4	1×10^4	ND*	ND*
	بربری	1×10^6	1×10^4	$1 \times 10^{3.2*}$	ND*	$1 \times 10^{2.5*}$
لبنیات گروه ۲	شیر پرچرب	1×10^6	$1 \times 10^{4.8}$	$1 \times 10^{3.5*}$	$1 \times 10^{3.2*}$	$1 \times 10^{3.5*}$
	دوغ	1×10^6	1×10^2	ND*	ND*	ND*
	خامه	1×10^6	$1 \times 10^{4.2}$	$1 \times 10^{4*}$	$1 \times 10^{3.5*}$	$1 \times 10^{3.5*}$
	ماست بستنی	1×10^6	1×10^3	$1 \times 10^{3*}$	ND*	$1 \times 10^{2.5*}$
گوشت‌ها گروه ۳	سوسیس	1×10^6	$1 \times 10^{5.8}$	$1 \times 10^{5*}$	$1 \times 10^{5*}$	$1 \times 10^{5*}$
	همبرگر	1×10^6	$1 \times 10^{4.8}$	$1 \times 10^{4.5*}$	$1 \times 10^{4.5*}$	$1 \times 10^{4.2*}$
	ماهی	1×10^6	1×10^5	$1 \times 10^{4.5*}$	$1 \times 10^{4.5*}$	$1 \times 10^{4.2}$
	سوسیس همبرگر	1×10^6	$1 \times 10^{2.75}$	ND*	ND*	ND*
میوه‌ها گروه ۴	سیب	1×10^6	1×10^3	1×10^3	ND*	$1 \times 10^{2.7*}$
	نارنگی	1×10^6	1×10^3	$1 \times 10^{2.5*}$	ND*	$1 \times 10^{2*}$

ND: Not detected (عدم ردیابی ویروس). ستاره (*) تفاوت معناداری ($p < 0.05$) را بین گروه‌های تیمار TCFs در مقایسه با گروه کنترل نشان می‌دهد.

جدول ۲. تعداد نسخه‌های RNA ویروس کرونا در گروه‌های مورد مطالعه

گروه‌های مواد غذایی	نام مواد غذایی	تعداد نسخه‌های RNA				
		نمونه اولیه	گروه کنترل	میدان شعوری ۱	میدان شعوری ۲	میدان شعوری ۳
نان‌ها گروه ۱	سنگک	4×10^6	2×10^6	$2 \times 10^{5*}$	$1 \times 10^{4*}$	$1 \times 10^{5*}$
	لواش	4×10^6	1×10^6	$2 \times 10^{4*}$	ND*	ND*
	بربری	4×10^6	1×10^6	$1 \times 10^{5*}$	ND*	$1 \times 10^{4*}$
لبنیات گروه ۲	شیر پرچرب	4×10^6	2×10^6	$1 \times 10^{5*}$	$2 \times 10^{4*}$	$1 \times 10^{4*}$
	دوغ	4×10^6	1×10^2	ND*	ND*	ND*
	خامه	4×10^6	1×10^6	$2 \times 10^{5*}$	$2 \times 10^{4*}$	$2 \times 10^{4*}$
	ماست	4×10^6	2×10^4	$2 \times 10^{4*}$	ND*	$1 \times 10^{4*}$
	بستنی	4×10^6	4×10^5	$3.5 \times 10^{5*}$	$3 \times 10^{5*}$	$3 \times 10^{5*}$
گوشت‌ها گروه ۳	گوشت گاو	4×10^6	3×10^5	$2 \times 10^{5*}$	$2 \times 10^{5*}$	$1 \times 10^{5*}$
	ماهی	4×10^6	3×10^5	$2 \times 10^{5*}$	$2 \times 10^{5*}$	$1 \times 10^{5*}$
	سوسیس	4×10^6	2×10^3	ND*	ND*	ND*
	همبرگر	4×10^6	4×10^3	$2 \times 10^{3*}$	ND*	$2 \times 10^{2*}$
میوه‌ها گروه ۴	سیب	4×10^6	2×10^3	$1 \times 10^{3*}$	ND*	$2 \times 10^{2*}$
	نارنگی	4×10^6	1×10^3	$1 \times 10^{2.8}$	ND*	ND*

ND: Not detected (عدم ردیابی ویروس). ستاره (*) تفاوت معناداری ($p < 0.05$) را بین گروه‌های تیمار TCFs در مقایسه با گروه کنترل نشان می‌دهد.

بحث

مطالعه‌ی حاضر نشان می‌دهد میدان‌های شعوری بقا و عفونت‌زایی ویروس کرونا را در غذاهای مختلف کاهش می‌دهند؛ همچنین، ماندگاری ویروس کرونا در ماتریکس‌های غذایی به نوع غذا و شرایط تیمار اعمال شده (میدان‌های شعوری) بسیار وابسته است. به‌طور کلی، میدان‌های شعوری ۲ و ۳ به‌طور موثرتر از میدان شعوری ۱ بودند و در چندین گروه غذایی به غیرفعال‌سازی کامل ویروس دست یافتند. این یافته‌ها اهمیت اثر میدان‌های شعوری و ترکیب غذا را در تعیین ماندگاری ویروس برجسته می‌کند. نتایج نشان می‌دهد میدان‌های شعوری می‌توانند آلودگی SARS-CoV-2 را در ماتریکس‌های غذایی ویژه به میزان قابل توجهی کاهش دهند یا از بین ببرند. برای روشن کردن سازوکارهای زیربنایی این تفاوت‌ها و گسترش استراتژی‌های تیمار با میدان‌های شعوری برای دسته‌های گوناگون غذایی مطالعات بیش‌تر ضروری است. بر اساس این نتایج، توصیه می‌شود میدان‌های شعوری، به عنوان نوعی مداخله‌ی کیفی در تحقیقات درون‌تنی درباره‌ی عفونت کرونا بررسی شوند. همچنین، مطالعات دیگری نیز می‌تواند در مورد تاثیر میدان‌های شعوری بر انواع دیگر ویروس‌ها انجام شود.

تقدیر و تشکر

این مطالعه در آزمایشگاه تخصصی ویروس‌شناسی کیوان (KVSL) در تهران انجام شده است. ما از اعضای این آزمایشگاه برای کمک در انجام آزمایش‌ها تشکر می‌کنیم.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی اعلام نکردند.

1. Su, S., Wong, G., Shi, W., Liu, J., Lai, A. C., Zhou, J., Liu, W., Bi, Y., & Gao, G. F. (2016). Epidemiology, genetic recombination, and pathogenesis of coronaviruses. *Trends in Microbiology*, 24(6), 490–502. <https://doi.org/10.1016/j.tim.2016.03.003>
2. Weiss, S. R., & Navas-Martin, S. (2005). Coronavirus pathogenesis and the emerging pathogen severe acute respiratory syndrome coronavirus. *Microbiology and Molecular Biology Reviews*, 69(4), 635–664. <https://doi.org/10.1128/MMBR.69.4.635-664.2005>
3. Woo, P. C., Huang, Y., Lau, S. K., & Yuen, K.-Y. (2010). Coronavirus genomics and bioinformatics analysis. *Viruses*, 2(8), 1804–1820. <http://doi.org/10.3390/v2081803>
4. Jones, D. L., Baluja, M. Q., Graham, D. W., Corbishley, A., McDonald, J. E., Malham, S. K., Hillary, L. S., Connor, T. R., Gaze, W. H., Moura, I. B., ... Wilcox, M. H. (2020). Shedding of SARS-CoV-2 in feces and urine and its potential role in person-to-person transmission and the environment-based spread of COVID-19. *Science of the Total Environment*, 749, 141364. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.141364>
5. Meyerowitz-Katz, G., & Merone, L. (2020). A systematic review and meta-analysis of published research data on COVID-19 infection-fatality rates. *International Journal of Infectious Diseases*, 101, 138–148. <https://doi.org/10.1016/j.ijid.2020.09.1464>
6. Eslami, H., & Jalili, M. (2020). The role of environmental factors in transmission of SARS-CoV-2 (COVID-19). *AMB Express*, 10, 92. <https://doi.org/10.1186/s13568-020-01028-0>
7. World Health Organization. (2020). *Laboratory biosafety guidance related to coronavirus disease 2019 (COVID-19): Interim guidance, 12 February 2020*. Geneva, Switzerland: WHO.
8. Han, J., Zhang, X., He, S., & Jia, P. (2021). Can the coronavirus disease be transmitted from food? A review of evidence, risks, policies and knowledge gaps. *Environmental Chemistry Letters*, 19, 5–16. <https://doi.org/10.1007/s10311-020-01101-x>
9. Olaimat, A. N., Shahbaz, H. M., Fatima, N., Munir, S., & Holley, R. A. (2020). Food safety during and after the era of COVID-19 pandemic. *Frontiers in Microbiology*, 11, 1854. <https://doi.org/10.3389/fmicb.2020.01854>
10. Taheri, M. A. (2013). *Human from another outlook* (2nd ed.). Interuniversal Press. ISBN: 9781939507006
11. Taheri, M. A., Semsarha, F., Mahdavi, M., Afsartala, Z., & Amani, L. (2020). The influence of the Faradarmani consciousness field on the survival and death of MCF-7 breast cancer cells: An optimization perspective. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3705537>
12. Taheri, M. A., Torabi, S., Nabavi, N., & Semsarha, F. (2021). Influence of Faradarmani consciousness field (FCF) on spatial memory and passive avoidance behavior of scopolamine model of Alzheimer disease in male Wistar rats. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3761188>
13. Torabi, S., Taheri, M. A., & Semsarha, F. (2020). Alleviative effects of Faradarmani consciousness field on *Triticum aestivum* L. under salinity stress. *F1000Research*, 9, 1089. <https://doi.org/10.12688/f1000research.25247.4>
14. Taheri, M. A., Zarrini, G., Torabi, S., Nabavi, N., & Semsarha, F. (2021). Influence of Faradarmani consciousness field on bacterial population growth. *bioRxiv*. <https://doi.org/10.1101/2021.01.05.425318>

15. Taheri, M. A., Semsarha, F., & Modarresi-Asem, F. (2020). An investigation on the electrical activity of the brain during Fara-Darmani connection in the Fara-Therapist population. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.20944/preprints202009.0679.v1>
16. Hierholzer, J., & Killington, R. (1996). Virus isolation and quantitation. In B. W. J. Mahy & H. O. Kangro (Eds.), *Virology methods manual* (pp. 25–46). London: Academic Press.
17. Reed, L. J., & Muench, H. (1938). A simple method of estimating fifty per cent endpoints. *American Journal of Epidemiology*, 27(3), 493–497. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.aje.a118408>

